

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

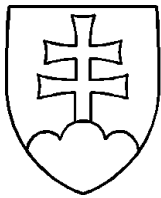
P. O. Box E – 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2015
Plénum

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 37/2015
populárny názov	Emisné kvóty
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	17.06.2015
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 87 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 2 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie čl. 28 Zmluvy o fungovaní Európskej únie čl. 30 Zmluvy o fungovaní Európskej únie čl. 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
analytická právna veta	Podľa názoru ústavného súdu zverejnenie priemerných cien emisných kvót zo strany ministerstva financií podľa ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov v znení účinnom do 28. júna 2012 nemožno považovať za individuálny správny akt (rozhodnutie správneho orgánu). V dôsledku toho tento akt nie je preskúmateľný v správnom súdnom konaní.
skutkový stav a základné fakty	Pred krajským súdom sa pod sp. zn. 1 S 130/2011 vedie konanie o žalobe žalobcu PPC Power, a. s., proti žalovanému Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“), žalobca je obchodnou spoločnosťou, ktorej boli emisné kvóty. Novelou vykonanou zákonom č. 548/2010 Z. z. bol zákon o daniach z príjmov s účinnosťou od 1. januára 2011 doplnený o ustanovenie § 51b s marginálnou rubrikou „Daň z emisných kvót“. Predmetom tejto dane sú príjmy z predaja emisných kvót, ako aj držané nespotrebované emisné kvóty, pričom základ dane sa má určiť v podstate násobením skutočného množstva predaných, resp. nespotrebovaných emisných kvót a priemernej trhovej ceny emisných kvót za príslušný kalendárny mesiac, resp. kalendárny rok. Ustanovenie § 51b ods. 12 zákona o daniach z príjmov oprávnilo ministerstvo financií, aby na svojom webovom sídle zverejnilo priemerné ceny emisných kvót za jednotlivé kalendárne mesiace a kalendárne roky.

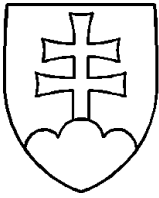

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

	<p>Žalovaný – ministerstvo financií na základe tohto oprávnenia zriadilo na svojom webovom sídle stránku, ktorá obsahuje tabuľku nazvanú „Priemerná cena EUA na burze BlueNext“, do jednotlivých riadkov boli postupne pridávané údaje o priemerných (trhových) cenách za jednotlivé kalendárne mesiace roku 2010 a 2011 a za celý kalendárny rok 2010.</p> <p>Proti časti týchto oznámení podal žalobca 30. marca 2011 žalobný návrh podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Na odôvodnenie tejto žaloby žalobca uviedol, že úkon ministerstva financií, ktorým zverejnilo na svojom webovom sídle uvedené údaje, považuje za bezprostredný zásah spočívajúci v stanovení konkrétneho rozsahu daňovej povinnosti. Podľa žalobcu nešlo ani o individuálny správny akt (rozhodnutie) ani normatívny správny akt. Podľa neho išlo o hybridný správny akt, ktorý sa najviac podobá opatreniam všeobecnej povahy. Proti tomuto zásahu podľa žalobcu neexistovali žiadne prostriedky ochrany, jeho dôsledky mali naďalej trvať a malo hroziť aj opakovanie. V danom návrhu (žalobe) žalobca zároveň navrhol krajskému súdu prerušiť konanie a predložiť ústavnému súdu návrh na vyslovenie nesúlady § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov s ústavou podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP.</p> <p>Krajský súd návrhu žalobcu na prerušenie konania vyhovel, konanie prerušil až do rozhodnutia ústavného súdu a podal ústavnému súdu tu prerokovaný návrh na vyslovenie nesúlady § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 55 ods. 2, čl. 59 ods. 2 a čl. 87 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 ods. 2, čl. 28, čl. 30, čl. 49 a čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Krajský súd v podstatnej časti odkázal na návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) z 10. mája 2011, ktorý ústavný súd prijal na ďalšie konanie pod sp. zn. PL. ÚS 114/2011 (konanie bolo medzičasom zastavené uznesením pléna č. k. PL. ÚS 114/2011-211 z 19. septembra 2012, pozn.) a ktorý sa týka totožných ustanovení zákona o dani z príjmov, ústavy, dodatkového protokolu a ZFEÚ.</p> <p>Ustanovením čl. IV piateho bodu zákona č. 189/2012 Z. z. došlo s účinnosťou od 30. júna 2012 k vypusteniu celého ustanovenia § 51b zákona o dani z príjmov bez náhrady. Súčasne bolo do tohto zákona vložené prechodné ustanovenie § 51p ods. 1, podľa ktorého „(u)stanovenia § 51b v znení účinnom do 29. júna 2012 sa použijú pri podávaní daňového priznania k dani z emisných kvót za posledné zdaňovacie obdobie predchádzajúce zdaňovaciemu obdobiu roka 2012, pričom ustanovenie § 52j ods. 9 sa neuplatní.“</p>
z odôvodnenia	<p>Ustanovenie § 51b zákona o dani z príjmov, ktoré je predmetom návrhu krajského súdu, stratilo platnosť už 30. júna 2012, teda pred podaním uvedeného návrhu. Z prechodného ustanovenia § 52p ods. 1 zákona o dani z príjmov je však zrejmé, že napadnuté ustanovenie je naďalej použiteľné na podávanie daňových priznaní k dani z emisných kvót za zdaňovacie obdobie kalendárneho roka 2011. Podľa novej judikatúry ústavného súdu (porov. PL. ÚS 1/2010 s výslovným odmietnutím skoršej opačnej judikatúry) môže byť v konaní o súlade právneho predpisu s nadradenými právnymi predpismi, ktoré bolo začaté na návrh všeobecného súdu ako dôsledok riešenia konkrétnej veci, preskúmaný aj právny predpis už neplatný, ak z neho v rozhodnej dobe vyplývali adresátom práva a povinnosti, ktoré sa neskôr stali predmetom sporu (konanie pred súdom), a otázku ústavnej konformity zákonného základu týchto práv a povinností si nemôže posúdiť všeobecný súd sám. Z uvedeného dôvodu ústavný súd konanie o súlade § 51b zákona o dani z príjmov napriek zrušeniu napadnutého ustanovenia nezastavil, ale vychádzal z prípustnosti jeho prieskumu.</p> <p>Po zistení, že návrh krajského súdu bol podaný príslušným senátom po prerušení konania vo forme predpokladanej ustanovením § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde a že návrh nie je neprípustný, skúmal ústavný súd najmä aplikovateľnosť napadnutého ustanovenia § 51b zákona o dani z príjmov v</p>

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

konaní pred krajským súdom. Toto skúmanie je pravidelnou a nevyhnutnou súčasťou predbežného prerokovania a nemožno ho vykonať v neskoršej fáze konania, keďže podľa ustálenej judikatúry už po prijatí návrhu na ďalšie konanie zásadne neprichádza do úvahy skúmanie procesných podmienok.

Všeobecný súd je oprávnený napadnúť len také ustanovenie zákona, ktorého použitie (teda nutnosť subsumpcie zisteného skutkového stavu pod právnu normu vyjadrenú v danom ustanovení) možno v konaní pred všeobecným súdom rozumne očakávať (PL. ÚS 12/2012); predpokladom je teda tzv. prejudicialita napadnutej normy v konaní všeobecného súdu. Prejudicialita chýba, ak je zjavné, že aplikácia napadnutého ustanovenia v konaní všeobecného súdu neprichádza do úvahy, napríklad aj preto, že nie sú splnené procesné podmienky.

Aplikovateľnosť ustanovení § 51b ods. 1 až 11 a ods. 13 zákona o dani z príjmov a označené články ústavy, dodatkového protokolu a ZFEÚ

Predmetom konania pred krajským súdom nateraz nie je žiadne rozhodnutie finančnej správy, ktorým by bol žalobcovi priamo určený základ dane za konkrétne obdobie alebo vyrubená daň, ale len akt ministerstva financií, z ktorého takýto základ dane a daň môžu vyplývať, resp. ktorý určuje jeden z parametrov na určenie základu dane z emisných kvót. Právnym základom označeného aktu ministerstva financií je výlučne ustanovenie § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov, keďže len toto ustanovenie (tento odsek) splnomocňuje ministerstvo financií na jeho vydanie. Ustanoveniam § 51b ods. 1 až 11 a ods. 13 zákona o dani z príjmov celkom zjavne chýba prejudicialita v konaní pred krajským súdom, teda celkom zjavne nemôže dôjsť k ich použitiu (aplikácii) v danom súdnom konaní, resp. ich použitie (aplikácia) nie je vôbec podstatné na účely rozhodnutia krajského súdu o tom, či ministerstvo financií zverejnením priemerných (trhových) cien emisných kvót postupovalo v súlade alebo v rozpore so zákonom. Neušlo pritom pozornosti ústavného súdu, že v samotnej žalobe podanej krajskému súdu žalobca navrhoval podať návrh na vyslovenie nesúladu len v časti týkajúcej sa ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov. Až v neskoršom podaní rozšíril svoju požiadavku na celý § 51b, pričom takéto rozšírenie svojho návrhu nijako relevantne neodôvodnil.

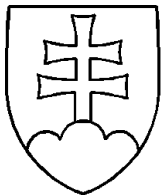
Aplikovateľnosť ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov a označené články ZFEÚ

Ak všeobecný súd v určitej veci dospeje k záveru, že ustanovenie právneho predpisu Slovenskej republiky odporuje právu Európskej únie, má to za následok neaplikovateľnosť (nepoužiteľnosť) ustanovenia právneho predpisu Slovenskej republiky v danej veci. Použiteľnosť napadnutého ustanovenia je však nevyhnutným predpokladom aktívnej legitímácie všeobecného súdu na podanie návrhu na vyslovenie nesúladu takého ustanovenia so ZFEÚ. Všeobecný súd sa tak nemôže dostať do situácie, kedy by napadnuté ustanovenie právneho predpisu Slovenskej republiky bolo v konaní pred ním aplikovateľné, ak toto ustanovenie odporuje právu Európskej únie, v dôsledku čoho mu nemôže svedčať aktívna legitímácia na podanie návrhu na vyslovenie nesúladu takého ustanovenia s právom Európskej únie.

Krajský súd nemožno považovať za osobu oprávnenú podať návrh na vyslovenie nesúladu § 51b zákona o dani z príjmov s označenými ustanoveniami ZFEÚ. Naopak, je úlohou krajského súdu v prípade takýchto pochybností požiadať postupom podľa čl. 267 ZFEÚ Súdny dvor o výklad ním označených ustanovení ZFEÚ a sekundárneho práva Európskej únie a následne v závislosti od odpovede Súdneho dvora ustanovenie § 51b zákona o dani z príjmov v ním prerokovanej veci neaplikovať.

Ústavný súd pripomenul, že žalobca návrh na podanie prejudiciálnej otázky v tomto smere podal krajskému súdu skôr než návrh na podanie návrhu ústavnému súdu, napriek tomu krajský súd o tomto návrhu nijako nerozhodol a priamo podal ústavnému súdu tu prerokovaný návrh.

Prieskumná právomoc krajského súdu, aplikovateľnosť ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov a označené články ústavy a dodatkového

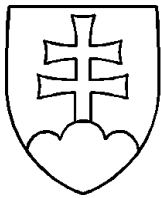

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

	<p>protokolu</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že na to, aby bola založená právomoc všeobecných súdov v oblasti správneho súdnictva, musí žaloba (návrh) smerovať voči takému aktu, ktorý možno podradiť pod niektorý z typov konaní podľa jednotlivých hláv piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň musí petit návrhu (žaloby) smerovať na taký výrok meritórneho súdneho rozhodnutia, aký príslušná hlava piatej časti Občianskeho súdneho poriadku predpokladá. V zmysle ustanovenia § 103 OSP, ktoré platí aj v konaní v správnom súdnictve (§ 246c OSP), je súd povinný kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky konania, medzi ktoré patrí okrem iného aj právomoc súdu.</p> <p>V prerokúvanej veci krajský súd konal podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorá upravuje preskúvanie právoplatných rozhodnutí správnych orgánov. Z návrhu krajského súdu, ale aj zo žaloby žalobcu podanej krajskému súdu však vyplýva, že žalobca sa nedomáha preskúmania právoplatných rozhodnutí ministerstva financií, ale domáha sa preskúmania aktov, ktoré sám označuje za „hybridné správne akty“, a len tvrdí, že podliehajú rovnakému právnemu režimu preskúmania ako individuálne správne akty.</p> <p>Podľa ústavného súdu bolo povinnosťou krajského súdu, aby pred podaním tu prerokúvaného návrhu preskúmal svoju právomoc na preskúmanie takýchto „hybridných správnych aktov“ ako individuálnych správnych aktov, teda v režime druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Potom bolo jeho povinnosťou v jeho návrhu ústavnému súdu odôvodniť, ako dospel k záveru, že na ich preskúmanie právomoc má. Krajský súd ani v uznesení, ktorým prerušil konanie o žalobe žalobcu, ani v samotnom návrhu ústavnému súdu svoju právomoc na konanie v prerokúvanej veci nijako neodôvodnil.</p> <p>Nedostatok právomoci ako jednej z podmienok konania pred všeobecným súdom (§ 104 OSP) v zmysle judikatúry ústavného súdu bráni považovať krajský súd za oprávnenú osobu na podanie návrhu na vyslovenie nesúladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 a čl. 144 ods. 2 ústavy.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu z podrobne popísaných okolností danej veci vyplýva, že zverejnenie priemerných cien emisných kvót zo strany ministerstva financií podľa ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov v znení účinnom do 28. júna 2012 nemožno považovať za individuálny správny akt (rozhodnutie správneho orgánu). Zverejnené informácie sa vzťahujú na neurčitý počet adresátov rovnakého druhu. Obsah informácií je adresovaný každému subjektu, na ktorý sa vzťahuje povinnosť platiť daň z emisných kvót. Zverejnené informácie sa teda netýkajú iba konkrétneho subjektu a na konkrétny prípad. Pri takomto ponímaní výsledok činnosti ministerstva financií pri zverejňovaní priemerných cien emisných kvót nemožno považovať ani len za hybridný správny akt. V dôsledku toho tento akt nie je preskúmateľný v správnom súdnictve.</p> <p>Záver</p> <p>Krajský súd nie je oprávnený na podanie tu prerokúvaného návrhu, pretože v časti, v ktorej svojím návrhom navrhuje vysloviť nesúlad</p> <p>a) ustanovení § 51b ods. 1 až 11 a 13 zákona o dani z príjmov s označenými ustanoveniami ústavy, dodatkového protokolu a ZFEÚ, týmto ustanoveniam chýba prejudicialita vo veci prerokúvanej krajským súdom,</p> <p>b) ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov s označenými článkami ZFEÚ, chýba tejto norme prejudicialita v dôsledku aplikačnej prednosti ZFEÚ,</p> <p>c) ustanovenia § 51b ods. 12 zákona o dani z príjmov s označenými článkami ústavy a dodatkového protokolu, chýba tomuto ustanoveniu prejudicialita v dôsledku nedostatku právomoci krajského súdu na konanie o žalobe žalobcu.</p> <p><u>Ústavný súd preto návrh krajského súdu odmietol ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru	Ústavný súd Slovenskej republiky: PL. ÚS 1/2010, PL. ÚS 39/2011, PL. ÚS 11/05, PL. ÚS 12/2012, PL. ÚS 7/04, PL. ÚS 14/2013, PL. ÚS 3/09, PL. ÚS

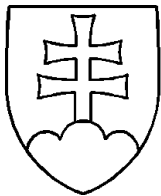
ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

ústavného súdu, ESEP a iných súdov	2/2013, Ústavný súd Českej republiky: Pl. ÚS 19/04
súvisiace právne predpisy	zákon č. 595/2003 Z. z. o dani za príjmov v znení zákon č. 463/2013 Z. z.
kľúčové slová	daň súlad

spisová značka	PL. ÚS 45/2015
populárny názov	Vymenovanie sudcov ústavného súdu
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o výklad ústavy alebo ústavného zákona
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	28.10.2015
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky Ústava Slovenskej republiky čl. 101 Ústava Slovenskej republiky čl. 102 Ústava Slovenskej republiky čl. 134 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2
analytická právna veta	<p>V okolnostiach danej veci neexistuje právne relevantný spor medzi národnou radou a navrhovateľom. Otázka, či pri rozhodovaní o vymenovaní sudcov ústavného súdu prezident môže/musí prihliadať aj na to, či neexistuje „žiadenej dôvod závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá relevantne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky spôsobom neznižujúcim vážnosť funkcie sudcu tohto súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky“, s ktorou sa navrhovateľ obrátil na ústavný súd, už bola ústavným súdom právoplatne vyriešená, a to v rámci konania vedeného pod sp. zn. III. ÚS 571/2014.</p> <p>Napriek reálnej existencii sporu medzi navrhovateľom a národnou radou v súvislosti s otázkou, či v danom prípade došlo alebo nedošlo k zániku kandidatúry dvoch kandidátov na sudcu ústavného súdu, je návrh navrhovateľa potrebné v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnený, keďže ním žiada o výklad takých ustanovení, ktoré nie sú predmetom ústavnej úpravy, ale sú predmetom „len“ zákonnej úpravy, a teda v danom prípade predmetný spor nemá požadovanú kvalitu, t. j. nejde o spor týkajúci sa výkladu ústavy alebo ústavného zákona, ale „len“ o spor o výklad zákonnej, resp. podzákonnej právnej úpravy.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bol doručený návrh prezidenta Slovenskej republiky (ďalej aj „prezident“ alebo „navrhovateľ“) na začatie konania o výklad čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 128 ústavy, ako aj výklad čl. 134 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 101 ods. 1 a čl. 102 ods. 1 písm. s) ústavy.</p> <p>Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že predseda Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) listom zo 16. mája 2014 predložil prezidentovi republiky šiestich kandidátov na tri voľné miesta sudcov na ústavnom súde. Prezident republiky rozhodol o vymenovaní kandidátky Jany Baricovej za sudkyňu Ústavného súdu; ostatní piati kandidáti boli toho istého dňa nevymenovaní. Na ústavnom súde zostali v dôsledku týchto rozhodnutí dve neobsadené miesta sudcov. Na základe toho prezident republiky požiadal predsedu národnej rady, aby vyhlásil voľby nových štyroch kandidátov. Voľba nových kandidátov sa do dňa podania tohto návrhu neuskutočnila. Predseda národnej rady sa verejne vyjadril, že národná rada si splnila svoju ústavnú povinnosť navrhnuť dvojnásobný počet kandidátov na tri voľné miesta sudcov na ústavnom súde, a preto nebude voliť nových kandidátov. Piati neúspešní kandidáti podali sťažnosti na ústavný súd. O týchto sťažnostiach sa viedli dve konania. V konaní III. ÚS 571/2014 ústavný súd nálehom, po konštatovaní, že</p>

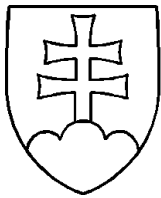

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

	<p>prezident republiky porušil rozhodnutím o nevyemenovaní základné práva Evy Fulcovej, Miroslava Duriša a Juraja Sopoligu, zrušil rozhodnutia prezidenta republiky o ich nevyemenovaní. Súčasne bolo prezidentovi republiky uložené, aby v ich veciach znova konal a rozhodol. Konanie o sťažnostiach Jána Bernáta a Imricha Volkaia bolo, po späťvzátí ich sťažností, zastavené. V dôsledku zastavenia konania zaniklo ich postavenie kandidátov na sudcov Ústavného súdu; moje rozhodnutia o ich nevyemenovaní sa stali záväzné a nezmeniteľné. Výsledkom týchto konaní je v súčasnosti taký stav, že na ústavnom súde sú stále dve voľné miesta sudcov, avšak na tieto miesta sú už len traja kandidáti: Eva Fulcová, Miroslav Duriš a Juraj Sopoliga.</p> <p>Na základe výsledku týchto konaní prezident požiadal predsedu národnej rady, aby národná rada zvolila jedného kandidáta na sudcu ústavného tak, aby mohol prezident znovu konať a rozhodnúť v súlade s rozhodnutím III. ÚS 571/2014.</p> <p>Národná rada a prezident republiky, ako ústavné orgány zodpovedné za navrhovanie kandidátov a ich menovanie za sudcov ústavného súdu, majú odlišný názor na výkon svojich kompetencií. Prezident tvrdí, že z dvojnásobného počtu kandidátov na sudcov ústavného súdu vymenuje len tých za sudcov ústavného súdu, ktorí sú na to vhodní a spôsobilí tak, ako to vyplýva z kritérií výkladu vo veci generálny prokurátor. Ak na neobsadené voľné miesta sudcov ústavného súdu nie je dostatok, t. j. dvojnásobný počet kandidátov, národná rada je povinná ich dovoliť; národná rada, naopak, tvrdí, že z predloženého dvojnásobného počtu kandidátov na sudcov ústavného súdu je prezident povinný, ak zistí, že splňajú ústavou ustanovené predpoklady, vymenovať potrebný počet sudcov ústavného súdu bez použitia výkladu vo veci generálny prokurátor.</p> <p>Prezident ako navrhovateľ vo svojom návrhu na začatie konania podľa čl. 128 ústavy uviedol, že k sporu medzi ním a Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) došlo v súvislosti s ním označenými ustanoveniami ústavy, pričom svoje tvrdenie o existencii sporu o výklad ním označených článkov ústavy odôvodňuje tým, že:</p> <p>A. Na rozdiel od názoru národnej rady je podľa názoru navrhovateľa pri vymenúvaní sudcov ústavného súdu potrebné použiť výklad ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012, a teda podľa jeho názoru pri rozhodovaní o vymenovaní sudcov ústavného súdu prezident musí prihliadať aj na to, či neexistuje „žaden dôvod závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá relevantne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky spôsobom neznižujúcim vážnosť funkcie sudcu tohto súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky“.</p> <p>B. Na rozdiel od názoru národnej rady podľa názoru navrhovateľa zastavením konania o ústavných sťažnostiach kandidátov na sudcov ústavného súdu Jána Bernáta a Imricha Volkaia zaniklo ich postavenie kandidátov na sudcov ústavného súdu, v dôsledku čoho v súčasnosti na dve voľné miesta sudcov ústavného súdu existujú len traja kandidáti (Eva Fulcová, Miroslav Duriš a Juraj Sopoliga), a preto je národná rada povinná zvoliť ešte jedného kandidáta na sudcu ústavného súdu.</p>
z odôvodnenia	<p>A. Pokiaľ ide o navrhovateľom tvrdenú existenciu sporu medzi ním a národnou radou v súvislosti s otázkou, či pri rozhodovaní o vymenovaní sudcov ústavného súdu prezident môže/musí prihliadať aj na to, či neexistuje „žaden dôvod závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá relevantne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky spôsobom neznižujúcim vážnosť funkcie sudcu tohto súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky“, ústavný súd konštatoval, že v okolnostiach danej veci neexistuje právne relevantný spor medzi národnou radou a navrhovateľom, a teda návrh navrhovateľa v tejto časti nespĺňa zásadnú náležitosť predpísanú zákonom na začatie konania o výklad ústavy a ústavných zákonov.</p> <p>Otázka, s ktorou sa navrhovateľ obrátil na ústavný súd, už bola ústavným súdom</p>

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

právoplatne vyriešená, a to v rámci konania vedeného pod sp. zn. III. ÚS 571/2014, v ktorom ústavný súd jednoznačne konštatoval, že výklad navrhovateľom označených ustanovení ústavy nie je ústavne konformný, ale práve naopak, navrhovateľ aplikáciou presadzovaného výkladu porušil práva sťažovateľov. Tento spor už ústavný súd právoplatne vyriešil citovaným nálezom, v rámci odôvodnenia ktorého ústavný súd o. i. výslovne konštatoval, že z čl. 134 ods. 2 ústavy a čl. 139 ústavy jednoznačne vyplýva povinnosť prezidenta, aby z dvojnásobného počtu kandidátov vymenoval presne polovicu za sudcov ústavného súdu, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia ústavný súd zároveň osobitne zdôraznil, že právomoc podľa čl. 102 ods. 1 písm. s) ústavy je prezident povinný uplatniť v súlade s podmienkami vymedzenými ústavou, ktorá mu poskytuje možnosť voľnej úvahy v dimenziách čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy, na rozdiel od menovania (resp. nemenovania jediného) kandidáta na funkciu generálneho prokurátora Slovenskej republiky, teda výber medzi dvomi kandidátmi navrhnutými národnou radou na jedno uvoľnené miesto.

Na rozhodovanie prezidenta o vymenovaní sudcov ústavného súdu sa nevzťahuje výklad ústavy podaný ústavným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 4/2012, keďže tento sa vzťahuje výhradne na rozhodovanie prezidenta o (ne)vymenovaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Prezident je teda povinný z dvojnásobného počtu kandidátov na sudcu ústavného súdu vymenovať presne polovicu za sudcov ústavného súdu, a teda prezident nie je oprávnený z dvojnásobného počtu kandidátov na sudcu ústavného súdu vymenovať menej ako polovicu za sudcov ústavného súdu z dôvodu, že sa domnieva, že existujú dôvody závažnej skutočnosti vzťahujúce sa na osobu kandidátov, ktoré relevantne spochybňujú ich schopnosť vykonávať funkciu sudcu ústavného súdu spôsobom neznižujúcim vážnosť funkcie sudcu a ústavného súdu.

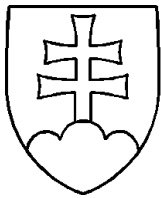
Ústavný súd dodal, že ak mal prezident pochybnosť o tom, ako vykladať ním označené ustanovenia ústavy, mal sa na ústavný súd obrátiť skôr, ako rozhodol o aplikácii ním presadzovaného výkladu predmetných ustanovení ústavy, a teda skôr, ako ústavný súd na základe ústavných sťažností kandidátov na sudcov ústavného súdu vyslovil, že aplikáciou ním presadzovaného výkladu došlo k porušeniu práv kandidátov na sudcov ústavného súdu.

B. Pokiaľ ide o navrhovateľom tvrdenú existenciu sporu medzi ním a národnou radou v súvislosti s otázkou, či po späťvzatí ústavných sťažností dvoch kandidátov na sudcov ústavného súdu a následnom zastavení konania o týchto ústavných sťažnostiach zaniklo ich postavenie kandidátov na sudcov ústavného súdu, možno nepochybne konštatovať, že medzi navrhovateľom a národnou radou existuje spor, keďže kým sa navrhovateľ domnieva, že v súčasnosti existujú len traja kandidáti na sudcu ústavného súdu, naopak, národná rada zastáva názor, že späťvzatím ústavných sťažností kandidátmi nedochádza k zániku postavenia kandidáta na sudcu ústavného súdu, a teda zastáva názor, že v súčasnosti existujú piati kandidáti na sudcu ústavného súdu.

V prípade konania o výklad ústavy a ústavných zákonov nepostačuje, že medzi dvoma štátnymi orgánmi existuje akýkoľvek spor týkajúci sa výkladu konkrétneho ustanovenia. Ústavný súd môže interpretovať len to, čo tvorí súčasť ústavnej úpravy. Ak je potrebné riešiť otázku, ktorá nie je upravená ústavou, resp. ústavnými zákonmi, a teda ak daná otázka nie je súčasťou ústavnej úpravy, ale je súčasťou „len“ zákonnej úpravy, nie je splnená nevyhnutná podmienka existencie relevantného (ústavného) sporu a takýto návrh na začatie konania o výklad je potrebné považovať za zjavne neopodstatnený.

V danom prípade je spornou otázkou účinkov zastavenia konania o ústavných sťažnostiach kandidátov na sudcov ústavného súdu na ďalšie trvanie ich kandidatúry na sudcov ústavného súdu, resp. otázka, či a kedy dochádza (môže dôjsť) k zániku kandidatúry na sudcu ústavného súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti v prvom rade upozornil, že ústava v čl. 134 ods. 3 „len“ taxatívne stanovuje predpoklady, ktoré musí každý kandidát na sudcu

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

ústavného súdu spĺňať, avšak ani len okrajovo neupravuje otázku vzniku či zániku kandidatúry na sudcu ústavného súdu. Právna úprava volieb kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu vrátane právnej úpravy vzniku kandidatúry na funkciu sudcu ústavného súdu je tak obsiahnutá „len“ v zákonnej a podzákonnej právnej úprave – zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, Volebný poriadok o voľbe a odvolávaní funkcionárov (schválený uznesením Národnej rady Slovenskej republiky zo 17. júna 2011 č. 498).

Obdobne, pokiaľ ide o otázku účinkov zastavenia konania o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy, ku ktorému došlo v dôsledku späťvzatia ústavnej sťažnosti sťažovateľom, ústavný súd poukázal, že táto otázka nie je predmetom ústavnej úpravy. Právna úprava zastavenia konania v dôsledku vzatia ústavnej sťažnosti späť sťažovateľom je taktiež predmetom „len“ zákonnej úpravy – § 54 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd konštatoval, že napriek reálnej existencii sporu medzi navrhovateľom a národnou radou v súvislosti s otázkou, či v danom prípade došlo alebo nedošlo k zániku kandidatúry dvoch kandidátov na sudcu ústavného súdu, je návrh navrhovateľa potrebné v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnený, keďže ním žiada o výklad takých ustanovení, ktoré nie sú predmetom ústavnej úpravy, ale sú predmetom „len“ zákonnej úpravy, a teda v danom prípade predmetný spor nemá požadovanú kvalitu, t. j. nejde o spor týkajúci sa výkladu ústavy alebo ústavného zákona, ale „len“ o spor o výklad zákonnej, resp. podzákonnej právnej úpravy.

Ústavný súd konštatoval, že je nepochybné, že skutková i právna situácia všetkých piatich nevymenovaných kandidátov na sudcov ústavného súdu je rovnaká, pričom z rozhodnutí navrhovateľa o ich nevymenovaní dosiaľ tretím osobám nevznikli žiadne práva ani povinnosti. Podľa názoru ústavného súdu by preto nebolo spravodlivé, aby dvom kandidátom na sudcov ústavného súdu, ktorí vzali svoje sťažnosti späť, bola rozhodnutiami navrhovateľa, ktoré sú podľa nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014 zjavne protiústavné, odobratá šanca zostať kandidátmi na sudcu ústavného súdu.

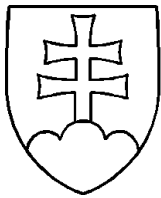
Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu navrhovateľ môže a má zrušiť dve predmetné rozhodnutia o nevymenovaní Jána Bernáta a Imricha Volkaia a následne má vybrať dvoch sudcov ústavného súdu z piatich ostávajúcich kandidátov (Ján Bernát, Eva Fulcová, Miroslav Duriš, Juraj Sopoliga, Imrich Volkai), ktorí mu boli navrhnutí národnou radou. Týmto spôsobom navrhovateľ odstráni ním spôsobený protiústavný stav, ako aj porušenie práv piatich kandidátov na sudcov ústavného súdu. Takýto postup navrhovateľa vyplývajúci z nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014 zároveň odstráni „rozpor“ s národnou radou, keďže tento vznikol práve v dôsledku krokov navrhovateľa nerešpektujúcich nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014, z ktorého jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ je povinný z ostávajúcich piatich kandidátov na sudcov ústavného súdu vybrať dvoch sudcov ústavného súdu, pričom pri tomto výbere nemá použiť výklad ústavy podaný ústavným súdom v konaní sp. zn. PL. ÚS 4/2012, keďže tento, ako je podrobne uvedené v náleze sp. zn. III. ÚS 571/2014, sa na rozhodovanie prezidenta o (ne)vymenovaní sudcov ústavného súdu nevzťahuje.

Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, že návrh prezidenta odmietol.

K rozhodnutiu sa pripájajú odlišné stanoviská sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcov Lajosa Mészárosa, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika.

Odlišné stanovisko sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej

S väčšinovým právnym názorom, zásadne nesúhlasím. Plénum ústavného súdu odmietlo návrh prezidenta už pri jeho predbežnom prerokovaní, a to z dvoch dôvodov: pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, na čo nebol podľa môjho

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

názoru dôvod. Argumenty, ktoré sú uvedené v odôvodnení väčšinového rozhodnutia pléna, sú pre mňa neakceptovateľné.

1. K nesplneniu zákonom predpísaných náležitostí návrhu

Väčšinové stanovisko pléna navonok vychádza z doktríny ústavného súdu v konaní o výklad ústavy a ústavných zákonov z predchádzajúceho obdobia (t. j. pred 1. januárom 2002) a odvoláva sa na vymedzenie existencie sporu v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 61/96.

Väčšina pléna poukazuje na to, že otázku, s ktorou sa navrhovateľ na ústavný súd obrátil, ústavný súd už právoplatne vyriešil v rámci konania vedeného pod sp. zn. III. ÚS 571/2014, v ktorom jednoznačne konštatoval, že výklad navrhovateľom označených ustanovení ústavy nie je ústavne konformný, a formuloval názor, že práve naopak, navrhovateľ aplikáciou posudzovaného výkladu porušil práva sťažovateľov (dokonca všetkých nevymenovaných kandidátov na sudcov ústavného súdu).

Tento záver vzhľadom na čl. 131 ods. 1 ústavy považujem za neprijateľný, pretože za právoplatné vyriešenie otázky patriacej do právomoci pléna nemožno považovať senátne rozhodnutie.

Rozhodnutia pléna ústavného súdu predstavujú konečné a záväzné precedensy pre rozhodovanie senátov ústavného súdu, pretože opačný záver by viedol k teoreticky absurdnej situácii, keď by aj dvaja sudcovia mohli záväzne určovať smer judikatúry ústavného súdu. Prípadná kolízia medzi meritórnymi právnymi názormi formulovanými plénom ústavného súdu na jednej strane a senátom ústavného súdu na strane druhej musí z hľadiska ich precedentnej záväznosti nutne viesť k preferencii právneho názoru formulovaného plénom ústavného súdu, a nie naopak.

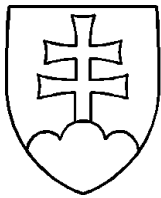
Výklad ústavy a ústavných zákonov bol s účinnosťou od 1. júla 2002 zverený do právomoci pléna ústavného súdu (na rozdiel od predchádzajúcej ústavnej úpravy, v ktorej bol záležitosťou senátov ústavného súdu). Kľúčovým dôvodom tejto zmeny bolo to, že v zásadných veciach týkajúcich sa výkladu ústavy nie je akceptovateľné, aby všeobecne záväzný výklad ústavy mohli podať v podstate dvaja sudcovia trojčlenného senátu ústavného súdu (pri výsledku hlasovania 2 : 1). Práve k takému prípadu došlo v citovanom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 571/2014 prijatom v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a nie v konaní o výklad ústavy či ústavného zákona.

Vzhľadom na uvedené so záverom, že „neexistuje právne relevantný spor medzi národnou radou a navrhovateľom“, ergo že prezident existenciu tohto sporu nepreukázal, t. j. nesplnil „zásadnú náležitosť predpísanú zákonom na začatie konania o výklad ústavy a ústavných zákonov“, a že vec je právoplatne vyriešená spôsobom formulovaným v uznesení o odmietnutí návrhu prezidenta, som nemohla súhlasiť.

2. K zjavnej neopodstatnenosti návrhu

V konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy rozhodnutia o odmietnutí z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti zaväzujú účastníkov konania v individuálne určených veciach a stávajú sa súčasťou judikatúry ústavného súdu, na ktorú sa možno pri ďalšom rozhodovaní v totožných alebo porovnateľných veciach v konaniach o sťažnostiach odvolať. Inak je to vo veciach, ktoré, ak sa o nich meritórne rozhodne (sú obsiahnuté vo výroku rozhodnutia), sú všeobecne záväzné, t. j. stávajú sa súčasťou prameňov práva, v zásade sú „povýšené“ na úroveň právnych predpisov a sú záväzné „erga omnes“. Tak je to v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy a v konaní o výklad podľa čl. 128 ústavy.

Charakter konania o výklad podľa čl. 128 ústavy je však kvalitatívne iný, ako to je v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Kým v konaní o súlade právnych predpisov je ústavný súd označovaný za „negatívneho zákonodarcu“, t. j. len vyslovuje nesúlad preskúmaného „podústavného“ právneho predpisu s ústavou (zjednodušene povedané), v konaní o výklad (podľa aktuálne platnej ústavnej úpravy bez bližšieho ústavnoprávneho hodnotenia

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

tohto inštitútu, keďže to nie je pre danú vec rozhodujúce) musí byť ústavný súd aktívny, výkladom aktívne „vstupuje do ústavy“ a presnou formuláciou premietnutou do výroku rozhodnutia vymedzuje všeobecne záväznú interpretáciu dotknutého ustanovenia ústavy.

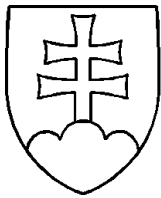
Nazdávam sa, že vzhľadom na dátum vyhlásenia nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014 zo 17. marca 2015, resp. jeho písomného vyhotovenia, a dátum doručenia návrhu prezidenta ústavnému súdu po prijatí tohto nálezu, táto skutočnosť signalizuje, že práve „kvôli“ tomuto nálezu sa prezident obrátil na ústavný súd s návrhom na výklad.

Nález sp. zn. III. ÚS 571/2014 sa v odôvodnení odvoláva na čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy a väčšina pléna vyvodila z neho aj pre danú vec svoj právny názor o ústavnoprávnej relevancii čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy, čo je podľa môjho názoru nenáležité (čl. 134 ods. 2 ústavy upravuje ústavný mechanizmus vymenúvania sudcov ústavného súdu bez toho, aby riešil otázku „povinnosti“ prezidenta, a čl. 139 ústavy je o vzdaní sa funkcie sudcu ústavného súdu, a teda nie kandidatúry kandidáta na sudcu ústavného súdu, a o mechanizme doplnenia zboru sudcov ústavného súdu korešpondujúcom s mechanizmom upraveným v čl. 134 ods. 2 ústavy). Nemôžem preto akceptovať argumenty väčšiny pléna, že z uvedených článkov „vyplýva povinnosť prezidenta, aby z dvojnásobného počtu kandidátov vymenoval presne polovicu za sudcov ústavného súdu, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia ústavný súd zároveň osobitne zdôraznil, že právomoc podľa čl. 102 ods. 1 písm. s) ústavy je prezident povinný uplatniť v súlade s podmienkami vymedzenými ústavou, ktorá mu poskytuje možnosť voľnej úvahy v dimenziách čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy, na rozdiel od menovania (resp. nemenovania jediného) kandidáta na funkciu generálneho prokurátora Slovenskej republiky, teda výber medzi dvomi kandidátmi navrhnutými národnou radou na jedno uvoľnené miesto“.

Napriek tomu, že som v pléne ústavného súdu hlasovala proti prijatiu výkladu dotknutých ustanovení ústavy formulovaného v uznesení pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012, nevidím akýkoľvek relevantný dôvod, pre ktorý by bolo nevyhnutné opustiť názor ústavného súdu v ňom vyjadrený aj na situáciu týkajúcu sa právomocí prezidenta menovať sudcov ústavného súdu len na tom základe, že prezident si pri ich menovaní vyberá z dvojnásobného počtu. Som presvedčená, že ústavnoprávne východiská týkajúce sa postavenia prezidenta pri zabezpečovaní riadneho chodu ústavných orgánov (čl. 101 ods. 1 ústavy) sa v oboch porovnávaných situáciách nelíšia v žiadnom svojom podstatnom prvku, ktorý by zmysluplne odôvodňoval iný prístup k ich riešeniu. Z výrokovej časti uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012 jednoznačne vyplýva, že dôvody, pre ktoré prezident môže nevymenovať kandidáta na funkciu generálneho prokurátora, okrem iného súvisia s jeho postavením v systéme ústavných orgánov, ktorý „svojím rozhodovaním zabezpečuje [ich] riadny chod...“ (čl. 101 ods. 1 ústavy, pozn.). Z podstaty veci potom vyplýva, že táto kompetencia prezidenta nie je izolovaná len na situáciu súvisiacu s menovaním kandidáta na funkciu generálneho prokurátora, ale má širší dosah a viaže sa na všetky tie menovacie právomoci prezidenta, v rámci ktorých prezident svojim rozhodovaním zabezpečuje riadny chod ústavných orgánov. Z uvedeného je nepochybné, že aj kreačné právomoci prezidenta vo vzťahu k ústavnému súdu spadajú do kategórie tých jeho rozhodovacích právomocí, ktorými zabezpečuje riadny chod ústavných orgánov.

Väčšina pléna ústavného súdu v uznesení o odmietnutí návrhu prezidenta, ako aj tretí senát ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 571/2014 dospeli k záveru, že situácia vo veci kreačných kompetencií prezidenta vo vzťahu k ústavnému súdu je odlišná a výklad uskutočnený ústavným súdom vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012 sa na danú vec nevzťahuje.

Podľa tvrdenia väčšiny pléna problém nastolený prezidentom nie je súčasťou ústavnej úpravy, pretože je súčasťou „len“ zákonnej úpravy. Pritom právna úprava kandidatúry na funkciu sudcu ústavného súdu, ako aj generálneho

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

prokurátora je obsahom tej istej zákonnej úpravy, voľby generálneho prokurátora sa spravujú taktiež podzákonnou právnou úpravou – príslušným volebným poriadkom schváleným tým istým orgánom verejnej moci – a na konanie o sťažnostiach platí identická právna úprava, takže argumentovať zo strany väčšiny pléna všeobecne, že ide o zákonné a podzákonné úpravy, neobstojí. Navyše, otázky týkajúce sa vymenovania do funkcie generálneho prokurátora a výkonu tejto funkcie sú na ústavnej úrovni upravené oveľa „úspornejšie“ (čl. 150 ústavy), ako to je v prípade sudcov ústavného súdu, čo však nebránilo ústavnému súdu vyplniť túto ústavnú medzeru vlastným výkladom podľa čl. 128 ústavy (PL. ÚS 4/2012).

Odlíšne stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa

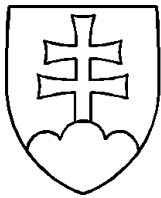
Uznesenie sp. zn. PL. ÚS 45/2015 z 28. októbra 2015 vo svojom záhlaví obsahuje aj moje meno ako sudcu spravodajcu. V prvom rade by som však chcel poukázať na to, že s uvedeným uznesením už nemám „nič spoločné“, pretože je to protinávrh sudcu Ľubomíra Dobríka, ku ktorému sa pripojila aj sudkyňa Jana Baricová, pričom tento protinávrh získal v pléne ústavného súdu potrebnú väčšinu siedmich hlasov na odmietnutie predmetného návrhu prezidenta republiky na výklad.

Návrh prezidenta republiky mal byť podľa môjho presvedčenia v časti začatia konania o výklad čl. 134 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 101 ods. 1 ústavy prijatý na ďalšie konanie. V okolnostiach danej veci bola podľa môjho názoru „spornosť“ vo veci výkladu čl. 134 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 101 ods. 1 ústavy daná (tzn. že návrh nebol v tejto časti neopodstatnený). Uvedenú spornosť možno spoľahlivo a jednoznačne deklarovať sporom o výklad medzi prezidentom republiky a národnou radou.

Považujem podmienku existencie sporu o výklad čl. 134 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 101 ods. 1 ústavy medzi prezidentom republiky a národnou radou za splnenú. Spornou je otázka, či rozhodnutím prezidenta republiky o nevyzmenovaní kandidáta za sudcu ústavného súdu, ktoré nebolo právoplatne zrušené ústavným súdom, zaniká kandidatúra kandidáta navrhnutého podľa čl. 134 ods. 2 ústavy a v prípade kladnej odpovede, či takýto stav v spojení s dvoma uvoľnenými postami sudcu ústavného súdu zakladá ústavnú povinnosť národnej rady navrhnuť v zmysle čl. 134 ods. 2 ústavy prezidentovi republiky ústavou predpokladaný počet kandidátov.

Odpoveď si zároveň zaslúžila aj potenciálne vznesená námietka, ktorej väčšinové uznesenie nevenovalo pozornosť, a to, že v liste predsedu národnej rady z 19. augusta 2015 adresovanom prezidentovi republiky je po formálnej stránke vyjadrený právny názor predsedu národnej rady, a nie národnej rady ako celku, ako orgánu verejnej moci. To by mohlo znamenať, že spor o výklad ústavných noriem nie je medzi dvoma orgánmi verejnej moci, ktoré aplikujú dotknuté ústavné normy, ale medzi prezidentom republiky a predsedom národnej rady, ktorý však sám nie je orgánom verejnej moci, ktorý by sám aplikoval dotknuté články ústavy, keďže len národná rada ako celok, ako orgán verejnej moci zložený zo 150 poslancov národnej rady je oprávnená voliť kandidátov na sudcov ústavného súdu. Na potenciálne vznesenú námietku však podľa môjho presvedčenia odpovedá ústavná a zákonná úprava postavenia a právomoci predsedu národnej rady. Podľa môjho názoru, v otázkach zaradenia voľby kandidátov na sudcov ústavného súdu do programu schôdze národnej rady je právny názor predsedu národnej rady rozhodujúci. Preto právny názor predsedu národnej rady v otázke uskutočnenia voľby kandidátov na sudcov ústavného súdu, kde rozhodujúci je práve právny názor predsedu národnej rady, nemožno oddeliť od samotnej národnej rady ako celku.

Plénu ústavného súdu som ako sudca spravodajca predložil návrh uznesenia na prijatie návrhu prezidenta republiky v časti začatia konania o výklad čl. 134 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 101 ods. 1 ústavy na ďalšie konanie

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

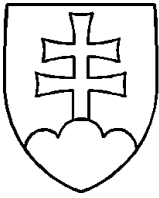
s odôvodnením, ktoré som už prezentoval v tomto odlišnom stanovisku. Väčšina pléna ústavného súdu sa nestotožnila s uvedenými myšlienkami a argumentmi, ale prijala väčšinové uznesenie, ku ktorému v nasledovných bodoch svojho disentu zaujímam stanovisko, ktoré som vzhľadom na obsah väčšinového uznesenia rozdelil do troch celkov.

(A) Na prvom mieste možno vzniesť výhradu proti záveru väčšinového uznesenia, v zmysle ktorého prezident republiky navrhoval podať výklad takých ustanovení, ktoré sú upravené v zákone o rokovacom poriadku, a nie v ústave.) Je sporná otázka, či právoplatným rozhodnutím prezidenta republiky o nevyzmenovaní kandidáta za sudcu ústavného súdu zaniká kandidatúra tohto kandidáta.

Je to ústava (čl. 134 ods. 2), ktorá primárne upravuje orgán verejnej moci (tým je národná rada), ktorý je oprávnený navrhnúť kandidátov na sudcov ústavného súdu. Je to ústava (čl. 134 ods. 2), ktorá primárne normuje, koľkých kandidátov na sudcov ústavného súdu navrhuje národná rada oprávnenému orgánu verejnej moci na rozhodnutie o ich vymenovaní. Je to ústava [čl. 134 ods. 2 a čl. 102 ods. 1 písm. s)], ktorá primárne splnomocňuje práve jeden konkrétny orgán verejnej moci (tým je prezident republiky), ktorý z kandidátov, ktorých v zmysle ústavy navrhla na to splnomocnená národná rada a v počte predpokladanom ústavou (t. j. v dvojnásobnom počte) ich predložila prezidentovi republiky na rozhodnutie, vymenuje alebo nevymenuje konkrétnych kandidátov za sudcov ústavného súdu. Otázka, kedy kandidát navrhnutý národnou radou v zmysle ústavy (nie zákona) na rozhodnutie prezidentovi republiky prestáva byť kandidátom zvoleným a navrhnutým v zmysle ústavy (nie zákona) v dvojnásobnom počte národnou radou prezidentovi republiky, ak prezident republiky v zmysle ústavou (nie zákonom, a už vôbec nie zákonom o rokovacom poriadku) danej právomoci menovať sudcov ústavného súdu nevyzmenoval kandidáta za sudcu ústavného súdu rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť, je otázka ústavná, a nie zákonná.

Väčšinové uznesenie konštatuje, že otázku zániku kandidatúry na sudcu ústavného súdu upravuje zákon o rokovacom poriadku. Povrchnosť tohto konštatovania spočíva v skutočnosti, že väčšinové uznesenie neodkazuje na žiadne ustanovenie zákona o rokovacom poriadku, iba na zákon ako celok. Niet sa však čomu čudovať, keďže zákon o rokovacom poriadku sa zaoberá iba otázkou voľby kandidátov na sudcov ústavného súdu v národnej rade, a to v § 115 a § 116.

Po prvé, zákon o rokovacom poriadku v § 115 a § 116 upravuje VOĽBU kandidátov v národnej rade, a nie NAVRHOVANIE a VYMENUVÁVANIE už zvolených kandidátov za sudcov ústavného súdu prezidentovi republiky. Ide o dva odlišné (politické) procesy s odlišnými právnymi dôsledkami. Prvý proces (voľba kandidátov) upravuje podávanie NÁVRHOV NA VOĽBU konkrétnych fyzických osôb v národnej rade, ktorej výsledkom je uznesenie národnej rady o zvolení konkrétnych fyzických osôb za kandidátov pre účely ich predloženia prezidentovi republiky na rozhodnutie o vymenovaní sudcov ústavného súdu. Tento prvý proces je upravený v § 115 a § 116 zákona o rokovacom poriadku, ako aj vo Volebnom poriadku o voľbe a odvolávaní funkcionárov. Druhý proces upravuje NAVRHOVANIE ZVOLENÝCH KANDIDÁTOV a VYMENÚVANIE národnou radou zvolených a navrhnutých kandidátov (v dvojnásobnom počte) na sudcov ústavného súdu prezidentom republiky. Tento druhý proces je upravený primárne (v otázke navrhovania kandidátov konkrétnym orgánom verejnej moci a otázke počtu navrhovaných kandidátov) a v časti výlučne (v otázke orgánu verejnej moci, ktorý je oprávnený vymenúvať navrhnutých kandidátov za sudcov ústavného súdu) v čl. 134 ods. 2 ústavy. Po druhé, zákon o rokovacom poriadku v § 115 v poznámke č. 71 sám odkazuje na čl. 134 ods. 2 ústavy, ktorý bližšie vykonáva, a aj to len pokiaľ ide o voľbu kandidátov, ktorí majú byť primárne podľa čl. 134 ods. 2 ústavy následne

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

navrhnutí prezidentovi republiky v dvojnásobnom počte na vymenovanie potrebného počtu sudcov ústavného súdu.

Po tretie, zákon o rokovacom poriadku ani len slovom neupravuje otázku postavenia, pôsobnosti a právomoci prezidenta republiky vymenúvať sudcov ústavného súdu z národnou radou navrhnutých kandidátov. O to menej zákon o rokovacom poriadku upravuje otázku zániku kandidatúry navrhnutého kandidáta prezidentovi republiky rozhodnutím prezidenta republiky o nevyemenovaní.

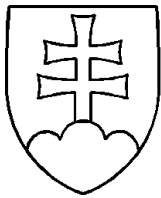
Jedinú relevantnú právnu úpravu k otázke zániku kandidatúry konkrétneho kandidáta z národnou radou prezidentovi republiky navrhnutého dvojnásobného počtu kandidátov rozhodnutím prezidenta republiky o nevyemenovaní je možné vyvodiť z čl. 134 ústavy.

Nota bene sa žiada podotknúť, že ústavný súd v minulosti podal výklad článkov ústavy aj v prípade, kde skutočne bola zákonná úprava jednoznačnejšia ako text ústavy. Stalo sa tak vo veci sp. zn. PL. ÚS 14/06, kde ústavný súd podal výklad čl. 102 ods. 1 písm. h) ústavy, pričom to, že vyšším štátnym funkcionárom podľa tohto článku sa rozumie aj viceguvernér Národnej banky Slovenska, upravuje až § 7 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov. Dopĺňam, že vo veci sp. zn. PL. ÚS 14/06 išlo o spor prezidenta republiky a národnej rady, keďže prezident republiky odmietol vymenovať kandidáta navrhnutého národnou radou do funkcie viceguvernera Národnej banky Slovenska. Väčšinové uznesenie sa však s týmto uznesením sp. zn. PL. ÚS 14/06 a ním založenou praxou nevysporiadalo a nezaoberalo.

(B) Je potrebné striktné odmietnuť konštatovanie väčšinového uznesenia, podľa ktorého „by... nebolo spravodlivé, aby dvom kandidátom na sudcov ústavného súdu, ktorí vzali svoje sťažnosti späť, bola rozhodnutiami navrhovateľa, ktoré sú podľa nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014 zjavne protiústavné, odobratá šanca zostať kandidátmi na sudcu ústavného súdu. Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu navrhovateľ môže a má zrušiť dve predmetné rozhodnutia o nevyemenovaní Jána Bernáta a Imricha Volkaia a následne má vybrať dvoch sudcov ústavného súdu z piatich ostávajúcich kandidátov (Ján Bernát, Eva Fulcová, Miroslav Duriš, Juraj Sopoliga, Imrich Volkai), ktorí mu boli navrhnutí národnou radou. Týmto spôsobom navrhovateľ odstráni ním spôsobený protiústavný stav, ako aj porušenie práv piatich kandidátov na sudcov ústavného súdu.“

V prvom rade pokladám za rozporné s realitou tvrdenie, že nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 571/2014 bolo judikované, že rozhodnutia prezidenta republiky týkajúce sa dvoch kandidátov na sudcov ústavného súdu Imricha Volkaia a Jána Bernáta sú protiústavné.

O tom, či je rozhodnutie prezidenta republiky o nevyemenovaní kandidáta Imricha Volkaia za sudcu ústavného súdu (ako individuálny právny akt týkajúci sa práve a len jedného kandidáta) a rozhodnutie prezidenta republiky o nevyemenovaní kandidáta Jána Bernáta za sudcu ústavného súdu (ako individuálny právny akt týkajúci sa práve a len jedného kandidáta) protiústavné, mohol rozhodnúť jedine II. senát ústavného súdu v konaní o individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy. Tieto konania boli však vedené pod samostatnou spisovou značkou (teda nie pod sp. zn. III. ÚS 571/2014), boli právoplatne zastavené a dosiaľ neboli rozhodnutia prezidenta republiky o nevyemenovaní Jána Bernáta a Imricha Volkaia senátom ústavného súdu preskúmané a zrušené. Rozhodnutie senátu ústavného súdu, ktoré by konštatovalo porušenie subjektívnych ústavných práv Jána Bernáta a Imricha Volkaia, nebolo vydané, keďže konanie o sťažnostiach kandidátov Imricha Volkaia a Jána Bernáta bolo pred ústavným súdom zastavené. Pokiaľ je Slovenská republika demokratický právny štát (čl. 1 ods. 1 ústavy), platí prezumpcia ústavnosti a zákonnosti právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci (čl. 1 ods. 1 ústavy ako princíp

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

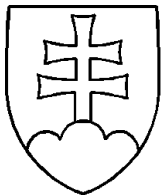
právnej istoty). Citovaná konštatácia väčšinového uznesenia preto podľa môjho právneho názoru neprihliada na platný právny stav a platné ústavné princípy. Kandidáti navrhnutí národnou radou nevystupovali pred prezidentom republiky v menovacom procese ako procesné spoločenstvo, ale každý sám za seba. Prezident republiky nerozhodol o piatich kandidátoch a ich nevyminení jedným rozhodnutím, ale voči každému kandidátovi zvlášť individuálnym právnym aktom.

Po ďalšie, plénum ústavného súdu nesmie (nemá na to ústavou zverenú právomoc) konštatovať v konaní o výklad ústavy a ústavných zákonov protiústavnosť právoplatného individuálneho právneho aktu (rozhodnutia) vydaného orgánom verejnej moci a na tom základe konštatovať porušenie subjektívnych ústavných práv fyzických osôb („navrhovateľ odstráni ním spôsobený protiústavný stav, ako aj porušenie práv piatich kandidátov na sudcov ústavného súdu“ – t. j. aj Imricha Volkaia a Jána Bernáta). Túto právomoc zveril ústavodarca primárne v čl. 127 v spojení s čl. 131 ústavy senátom ústavného súdu v konaní o sťažnostiach fyzických a právnických osôb pre porušenie ich základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd. Citovaným konštatovaním, ktoré je obsiahnuté vo väčšinovom uznesení, vyjadrilo plénum ústavného súdu v konaní o výklad ústavy a ústavných zákonov vôľu si contra constitutum atrahovať právomoc vyhlásiť právoplatný individuálny právny akt aplikácie práva za protiústavný a konštatovať porušenie základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd fyzickej osoby. Taktiež je potrebné odmietnuť závery väčšinového uznesenia, v zmysle ktorých prezident republiky môže a má zrušiť dve predmetné rozhodnutia o nevyminení Jána Bernáta a Imricha Volkaia. Nielenže je dogmaticky a ústavne sporná (až vylúčená) samotná otázka autoremedúry v menovacom procese sudcov ústavného súdu prezidentom republiky, ale ústavný súd uvedenú konštatáciu uviedol v uznesení o odmietnutí návrhu v konaní o výklad ústavy a ústavných zákonov. Ústavný súd môže prikázať orgánu verejnej moci konať a určitým spôsobom rozhodnúť iba podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a opäť výlučne v senátnom zložení, a to v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy a jedine výrokom (nie iba na pôdoryse odôvodnenia). Záverom k tejto druhej časti myšlienok si dovoľím argumentovať aj proti názoru väčšinového uznesenia, podľa ktorého má prezident republiky vybrať dvoch sudcov ústavného súdu z piatich ostávajúcich kandidátov. Pre možnosť takéhoto konštatovania (ktoré je svojím obsahom príbuzné meritórnemu výkladu určitej spornej otázky) by museli byť splnené nasledovné podmienky:

- muselo by byť obsiahnuté vo výroku uznesenia o výklade prijatého po prijatí návrhu prezidenta republiky na ďalšie konanie,
- muselo by byť prepojené s konkrétnym článkom ústavy, k výkladu ktorého sa toto konštatovanie prijalo,
- muselo by mu predchádzať konštatovanie a odôvodnenie názoru, prečo právoplatnými rozhodnutiami prezidenta republiky o nevyminení Imricha Volkaia a Jána Bernáta, ktoré neboli v konaní o sťažnosti zrušené výrokom nálezu senátu ústavného súdu a pre ktoré teda platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti (princíp právnej istoty), nezanikla kandidatúra Imricha Volkaia a Jána Bernáta.

Podľa môjho názoru ide o arbitrárnosť, keďže toto konštatovanie sa nachádza v odôvodnení (nie vo výroku) procesného uznesenia o odmietnutí návrhu pri jeho predbežnom prerokovaní (teda nie v meritórnem uznesení o výklade), nie je založené na žiadnych premisách, je neodôvodnené a podľa môjho názoru je v rozpore s právnym (pozri ďalej) stavom týkajúcim sa kandidatúry Imricha Volkaia a Jána Bernáta.

Navyše, snažiť sa o formalistický prístup v jednej časti väčšinového uznesenia (t. j. sformulovať záver, v zmysle ktorého prezident republiky navrhoval podať výklad takých ustanovení, ktoré sú upravené v zákone o rokovacom poriadku, a nie v ústave) a bez vysvetlenia sa zároveň snažiť o materiálny prístup v inej

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

časti väčšinového uznesenia taktiež nemožno chápať inak ako arbitrárnosť.

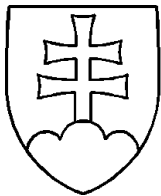
(C) Keďže závery väčšinového uznesenia, ktoré sú citované a ku ktorým som zaujal stanovisko v bode (B) tohto odlišného stanoviska, boli uvedené výlučne v jeho odôvodnení a boli artikulované v procesnom uznesení o odmietnutí návrhu prezidenta republiky, je nutné na citované závery väčšinového uznesenia hľadieť ako na poznámky pléna ústavného súdu v rovine obiter dicta. Väčšinové uznesenie ako procesné rozhodnutie o odmietnutí sa nevyhlasuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, a nestáva sa preto ani všeobecne záväzným rozhodnutím o výklad ústavy alebo ústavného zákona.

Aj keby bol návrh prezidenta republiky prijatý na ďalšie konanie a väčšina pléna by chcela závery prezentované vo väčšinovom uznesení artikulovať v meritórnom uznesení o výklade, nebolo by možné dospieť k záveru, že Imrich Volkai a Ján Bernát sú stále navrhnutými kandidátmi na sudcov ústavného súdu, aj vzhľadom na právny stav kandidatúry Imricha Volkaia a Jána Bernáta odvíjajúci sa od právoplatnosti rozhodnutí prezidenta republiky o ich nevyzmenovaní a výroku nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014. Rozhodnutia prezidenta republiky o nevyzmenovaní kandidátov Jána Bernáta a Imricha Volkaia za sudcov ústavného súdu napadli obaja kandidáti na ústavnom súde sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Tieto konania boli však uznesením sp. zn. II. ÚS 718/2014 zastavené z dôvodu späťvzatia sťažností oboma kandidátmi. Rozhodnutia prezidenta republiky sa tak stali právoplatné, keďže neboli orgánom verejnej moci s právomocou zrušiť takéto rozhodnutia zrušené. Právoplatné rozhodnutie prezidenta republiky o nevyzmenovaní kandidátov Imricha Volkaia a Jána Bernáta za sudcov ústavného súdu ako individuálne právne akty zakladajú určitú právnu situáciu adresátov týchto rozhodnutí, ktorú nemožno meniť, samozrejme, s výnimkou rozhodnutia orgánu verejnej moci s právomocou preskúmať a zrušiť tieto rozhodnutia v prípade, že sú tieto rozhodnutia protiústavné. Tým je v tomto prípade ústavný súd a konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy. Keďže však rozhodnutia prezidenta republiky o nevyzmenovaní kandidátov Jána Bernáta a Imricha Volkaia neboli ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy právoplatne zrušené, právna situácia založená právoplatnými rozhodnutiami prezidenta republiky je nemenná a je potrebné ju v súlade s princípom právnej istoty rešpektovať. Inak povedané, naplnením požiadaviek a princípov právneho štátu, konkrétne právnej istoty, je inštitút právoplatnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci, ktoré zakladajú, menia a rušia právne vzťahy ich adresátov. Právoplatnosť značí predovšetkým nezmeniteľnosť rozhodnutia a jeho záväzné účinky na právne vzťahy ich adresátov, ktoré prostredníctvom inštitútu právoplatnosti nadobudli kvalitu rozhodnutých právnych vzťahov. Do účinkov právoplatnosti nemožno ďalej zasiahnuť. Uvedené vo vzťahu ku kandidátom Jánovi Bernátovi a Imrichovi Volkaiovi znamená, že ich kandidatúra na sudcov ústavného súdu zanikla právoplatným rozhodnutím prezidenta republiky o ich nevyzmenovaní, keďže tieto rozhodnutia neboli v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy ústavným súdom právoplatne zrušené.

Odlišné stanovisko sudcu Ladislava Orosza

Podstata ústavne relevantného sporu medzi prezidentom Slovenskej republiky na jednej strane a Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), ako aj piatimi kandidátmi na funkciu sudcu ústavného súdu na druhej strane spočívala v rozdielnom názore na to, či prezident bol oprávnený a aj povinný riadiť sa pri rozhodovaní o vymenovaní sudcov ústavného súdu všeobecne záväzným výkladom ústavy, ktorý podal ústavný súd v uznesení sp. zn. PL. ÚS 4/2012 z 24. októbra 2012.

Nemožno spochybňovať, že uznesenie sp. zn. PL. ÚS 4/2012 sa týka výkladu čl. 102 ods. 1 písm. t) a čl. 150 ústavy, t. j. výkonu právomoci prezidenta

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

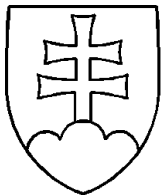
P. O. Box E – 35

vymenúvať generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), čo sa nutne muselo premietnuť do výrokovej časti tohto uznesenia. Z odôvodnenia uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 však celkom zreteľne vyplýva, že kľúčová argumentácia (body 34 a nasl.), na základe ktorej plénum ústavného súdu dospelo k záveru koncentrovane vyjadrenému vo výrokovej časti označeného uznesenia, celkom zjavne presahovala rámec vymedzený ustanoveniami čl. 102 ods. 1 písm. t) a čl. 150 ústavy, t. j. plénum ústavného súdu pri koncipovaní uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 vychádzalo z ústavného postavenia a funkcií prezidenta v štruktúre ústavných orgánov Slovenskej republiky, a preto v ňom obsiahnuté závery nemožno podľa môjho názoru a priori obmedzovať na výkon právomoci prezidenta vymenúvať generálneho prokurátora.

Kľúčový ústavný problém, ku ktorému sa ústavný súd musel vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012 autoritatívne vyjadriť, sa týkal rozsahu uváženia (diskrécie), ktorým disponuje prezident pri výkone svojich kreačných právomocí v prípadoch, ak má rozhodnúť o personálnom návrhu, ktorý mu predloží národná rada, príp. iný orgán verejnej moci (tzv. viazané kreačné právomoci). Odpoveď na túto otázku má zásadný ústavno-politický význam, pretože mieru autonómie prezidenta pri výkone jeho právomocí možno považovať za jednu z podstatných náležitostí ústavy (m. m. I. ÚS 397/2014), ktorá významnou mierou predurčuje základnú charakteristiku a klasifikáciu ústavy z hľadiska formy vlády, t. j. predurčuje odpoveď na otázku, či ide o ústavu vychádzajúcu z parlamentného modelu vlády alebo poloprezidentského, či prezidentského modelu vlády. Väčšina pléna ústavného súdu v uznesení sp. zn. PL. ÚS 4/2012 z 24. októbra 2012 všeobecne zaväzujúcim spôsobom vyslovila, že v súvislosti s rozhodovaním o návrhu národnej rady na vymenovanie generálneho prokurátora môže prezident odmietnuť vymenovanie konkrétneho kandidáta nielen z dôvodu, že nebol zvolený postupom, ktorý je v súlade s právnymi predpismi, resp. z dôvodu, že nespĺňa zákonné predpoklady na vymenovanie, ale aj vtedy, ak zistí, že existuje závažná skutočnosť vzťahujúca sa na osobu kandidáta, ktorá „dôvodne sponchybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu spôsobom neznižujúcim vážnosť ústavnej funkcie alebo celého orgánu, ktorého má byť táto osoba vrcholným predstaviteľom, alebo spôsobom, ktorý nebude v rozpore so samotným poslaním tohto orgánu, ak by v dôsledku tejto skutočnosti mohol byť narušený riadny chod ústavných orgánov“.

Vychádzajúc z obsahu výkladu podaného vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012, ako aj k nemu pripojených odlišných stanovísk vyznieva minimálne paradoxne skutočnosť, že tí sudcovia ústavného súdu, ktorí sa v súvislosti s výkladom právomoci vymenúvať generálneho prokurátora vyslovili za relatívne široký priestor pre voľnú úvahu prezidenta, pri rozhodovaní o výklade právomoci prezidenta vymenúvať sudcov ústavného súdu v zásade akýkoľvek priestor na diskreciu prezidenta popreli, t. j. v konečnom dôsledku popreli vlastné rozhodnutie, a to bez toho, aby prejavili aspoň minimálnu ochotu korigovať svoje názory vyslovené vo všeobecne záväznom výklade ústavy podanom vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012. Naopak, sudcovia, ktorí s výkladom podaným vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012 vyslovili aj prostredníctvom odlišných stanovísk nesúhlas s rozhodnutím väčšiny v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 45/2015, rešpektovali a cítili sa viazaní predchádzajúcim rozhodnutím svojich kolegov vydaným vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012, čo vyjadrujú opäť prostredníctvom odlišných stanovísk.

Interpretačné závery vyjadrené v rozhodnutiach ústavného súdu o výklad ústavy a ústavných zákonov sú v zmysle čl. 128 tretej vety ústavy všeobecne záväzné odo dňa ich vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, pričom z hľadiska právnej sily je výklad ústavy a ústavných zákonov podaný v rozhodnutí ústavného súdu vydanom podľa čl. 128 ústavy „... porovnateľný s právnou silou ústavy, keďže ide o všeobecne záväzný výklad ústavy“ (I. ÚS 397/2014). V nadväznosti na uvedené je nespochybniteľné, že uznesenie sp. zn. PL. ÚS 4/2012

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

bolo a je všeobecne záväzná a zaväzuje všetkých, predovšetkým však „... sudcov ústavného súdu, a to bez ohľadu na to, či v pléne ústavného súdu hlasovali za schválenie podoby označeného uznesenia, alebo hlasovali proti nemu, príp. k nemu navyše priložili aj svoje odlišné stanovisko. Je to totiž predovšetkým ústavný súd, ktorý si musí ctíť a chrániť svoje vlastné rozhodnutia a interpretovať, a aplikovať ich spôsobom, ktorý rešpektuje ich obsah a v ňom obsiahnuté limity.“ (I. ÚS 397/2014).

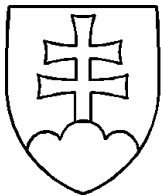
Ústavný základ pre tú časť uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012, podľa ktorej môže prezident nevyzmenovať kandidáta na funkciu generálneho prokurátora do tejto ústavnej funkcie aj z iných dôvodov než z dôvodu nezákonného postupu národnej rady pri jeho voľbe, resp. z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov, väčšina pléna ústavného súdu celkom zjavne odvodila z čl. 101 ods. 1 druhej vety ústavy, podľa ktorej „Prezident... svojim rozhodovaním zabezpečuje riadny chod ústavných orgánov“ (potvrďuje to aj priamy odkaz na označené ustanovenie ústavy v texte výroku tohto uznesenia, pozn.). V tejto súvislosti považujem za potrebné zdôrazniť, že ustanovenie čl. 101 ods. 1 druhej vety ústavy je integrálnou súčasťou ústavnej definície prezidenta a vyjadruje základné funkčné zameranie v zásade všetkých jeho ústavne relevantných aktivít. Z hľadiska systematického zaradenia ustanovenia čl. 101 ods. 1 druhej vety ústavy možno preto formulovať záver, že funkcia zabezpečovať riadny chod ústavných orgánov je prítomná pri výkone všetkých ústavných právomocí prezidenta, osobitne pri výkone jeho kreačných právomocí.

Vecná spojitosť medzi uznesením sp. zn. PL. ÚS 4/2012, ktoré sa primárne týka výkonu právomoci prezidenta vymenúvať generálneho prokurátora, a uznesením sp. zn. PL. ÚS 45/2015, ktoré sa primárne dotýka výkonu právomoci prezidenta vymenúvať sudcov ústavného súdu, je nespochybniteľná, keďže

- obe sa týkajú kreačných právomocí prezidenta,
- v oboch prípadoch ide o výkon tzv. viazaných kreačných právomocí prezidenta,
- v oboch prípadoch musí prezident vychádzať zo svojej ústavnej funkcie zabezpečovať riadny chod ústavných orgánov.

Neoddeliteľnou súčasťou princípu právnej istoty je požiadavka, aby na určitú právne významnú otázku všetky orgány verejnej moci a zvlášť ústavný súd pri opakovaní v rovnakých, resp. porovnateľných podmienkach, dávali rovnakú odpoveď (m. m. PL. ÚS 16/95). Výklad ústavy a ústavných zákonov musí byť konzistentný. Ústavný súd nemôže dať (aj keď s odstupom určitého času) na rovnakú alebo aspoň porovnateľnú otázku inú odpoveď bez toho, aby v období od jeho ostatného autoritatívneho výkladu podaného v konaní podľa čl. 128 ústavy došlo na základe novelizácie ústavy k zmene ústavného textu vykonanej ústavodarným orgánom. Všeobecne záväzný výklad ústavy obsiahnutý v uznesení ústavného súdu vydaný podľa čl. 128 ústavy môže síce korigovať (zmeniť) aj plénum ústavného súdu, ale na túto „korekciu“ musí vo svojom následnom rozhodnutí výslovne upozorniť a presvedčivo ju zdôvodniť. Navyše, zrejme len ťažko možno kvalifikovane polemizovať s názorom, že prostredníctvom odmietajúceho uznesenia vydaného pri predbežnom prerokovaní návrhu prezidenta nemožno korigovať (zmeniť) výrok uznesenia o výklade ústavy, ktorý bol vyhlásený spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov (čl. 128 druhá veta ústavy), t. j. v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, a je ex constitutione všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia (čl. 128 tretia veta ústavy).

Ak ústavný súd vo výroku uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 vyslovil, že prezident môže nevyzmenovať kandidáta na funkciu generálneho prokurátora navrhnutého mu národnou radou aj z „dôvodu závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá dôvodne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu spôsobom neznižujúcim vážnosť ústavnej funkcie... alebo spôsobom, ktorý nebude v rozpore so samotným poslaním tohto orgánu“, pričom ide o také skutočnosti, v dôsledku ktorých by „mohol byť narušený riadny chod ústavných

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

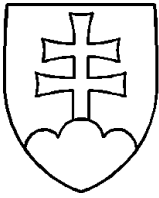
Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

orgánov (čl. 101 ods. 1 druhá veta ústavy)“, tak ide o také závažné dôvody, že ich reálna existencia nielen môže, ale aj musí byť podľa môjho názoru neprekročiteľnou prekážkou vymenovania kohokoľvek do akejkolvek ústavnej funkcie, t. j. aj do funkcie sudcu ústavného súdu. Je evidentné, že opačný výklad by mohol viesť k deštrukcii ústavno-politického systému Slovenskej republiky. V náleze sp. zn. III. ÚS 571/2014 zo 17. marca 2015, je vyslovený aj právny názor, podľa ktorého „všetky menovacie právomoci prezidenta, za ktoré nesie zodpovednosť (nie kontrasignované) a kde z povahy vecí nevyplýva požiadavka na jeho zdržanlivosť (napr. menovanie profesorov), majú mocenský charakter, čo znamená, že prezident musí mať určitý priestor pre rozhodnutie“. S týmto právnym názorom môžem len súhlasiť. Zároveň ale považujem za neprijateľný taký výklad čl. 102 písm. s) v spojení s čl. 134 ods. 2 ústavy, ktorý podľa právneho názoru III. senátu ústavného súdu obmedzuje „možnosť voľnej úvahy“ prezidenta pri vymenúvaní sudcov ústavného súdu na „výber medzi dvomi kandidátmi navrhnutými národnou radou na jedno uvoľnené miesto“. Niet pochybností o tom, že tento výklad si v odôvodnení uznesenia o odmietnutí návrhu prezidenta v plnom rozsahu osvojilo v „sprecizovanej“ podobe aj plénum ústavného súdu, keďže na jeho s. 20 sa výslovne uvádza: „Prezident... je povinný z dvojnásobného počtu kandidátov na sudcu ústavného súdu vymenovať presne polovicu za sudcov ústavného súdu, a teda prezident nie je oprávnený z dvojnásobného počtu kandidátov na sudcu ústavného súdu vymenovať menej ako polovicu za sudcov ústavného súdu z dôvodu, že sa domnieva, že existujú dôvody závažnej skutočnosti vzťahujúce sa na osobu kandidátov, ktoré relevantne spochybňujú ich schopnosť vykonávať funkciu sudcu ústavného súdu spôsobom neznižujúcim vážnosť funkcie sudcu a ústavného súdu.“ Ide o výklad, ktorý explicitne zaväzuje prezidenta Slovenskej republiky vymenovať niektorého z kandidátov navrhnutých mu národnou radou do funkcie sudcu ústavného súdu aj vtedy, ak dospeje k záveru, že žiaden z kandidátov, ktorých mu predložila národná rada, nie je spôsobilý vykonávať funkciu sudcu ústavného súdu spôsobom neznižujúcim vážnosť tejto ústavnej funkcie alebo vážnosť ústavného súdu ako celku, resp. spôsobom, ktorý nebude v rozpore so samotným poslaním ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ide pritom nielen o výklad, ktorý je v príkrom rozpore s podstatou všeobecne záväzného výkladu ústavy podaného plénom ústavného súdu v uznesení sp. zn. PL. ÚS 4/2012, ale aj o výklad, ktorý v ústavno-politickej praxi môže prezidentovi účinne brániť pri výkone jeho ústavnej funkcie vyvoditeľnej z čl. 101 ods. 1 druhej vety ústavy (zabezpečovať „... riadny chod ústavných orgánov“).

Kým plénum ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom nekoriguje svoje právne názory vyslovené vo výroku uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 z 24. októbra 2012, považujem z ústavného hľadiska za nepredstaviteľné, aby právne názory v ňom vyslovené neboli primerane aplikovateľné na výkon všetkých viazaných kreačných právomocí prezidenta vrátane výkonu právomocí vymenúvať sudcov ústavného súdu podľa čl. 102 ods. 1 písm. s) v spojení s čl. 134 ods. 2 ústavy.

Nad rámec uvedeného poznamenávam, že nie som a nikdy som nebol zástancom silného postavenia prezidenta v ústavnom systéme, a to zvlášť v podmienkach ústavného modelu uplatneného v Slovenskej republike, ktorý podľa právnych názorov vyslovených v ostatných meritórnych rozhodnutiach ústavného súdu aj po ústavných zmenách naďalej nespochybniteľne vychádza z konceptu parlamentnej formy vlády. Na druhej strane princíp právnej istoty a rešpekt k všeobecne záväznému výkladu ústavy podanému vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012 ma viedli k tomu, aby som pripojil k uzneseniu sp. zn. PL. ÚS 45/2015 z 28. októbra 2015 toto odlišné stanovisko aj napriek tomu, že osobne by som privítal korekciu, príp. aspoň spresnenie uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 tak, aby nepripúšťalo extenzívny výklad kreačných právomocí prezidenta.

Odlíšné stanovisko sudcu Rudolfa Tkáčika

S väčšिनovým rozhodnutím, čo sa týka jeho výroku i jeho odôvodnenia, nesúhlasím z týchto dôvodov:

Plénum odmietlo návrh prezidenta už pri jeho predbežnom prerokovaní z dvoch dôvodov: pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí a pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ ide o prvý dôvod, návrh prezidenta spĺňa podľa môjho názoru všetky náležitosti podľa § 20 ods. 1, ale aj podľa § 47 zákona o ústavnom súde. V prípadoch tohto dôvodu odmietnutia návrhu ide vždy o formálnu stránku, t. j. či návrh tú-ktorú náležitosť obsahuje alebo nie, a nie o dôvodnosť alebo vecnú správnosť tvrdení navrhovateľa (ako to vyplýva i z početnej a pravidelnej judikatúry ústavného súdu). Návrh prezidenta celkom konkrétne a na značnom priestore opisuje predmet sporu, jeho vznik a dôvody a označuje aj ďalší štátny orgán, s ktorým je v spore o výklad ústavy, vrátane predloženia listín spôsobilých tento spor preukázať, teda požadované náležitosti obsahuje. V rozpore s uvedeným bežným a pravidelným spôsobom posudzovania „nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí“ odôvodnenie v tejto časti uznesenia (III.A) obsahuje výlučne vecné tvrdenia, a to:

- že spor neexistuje,

- ak v minulosti existoval, tento spor už ústavný súd právoplatne vyriešil nálezom sp. zn. III. ÚS 571/2014, z ktorého odôvodnenia, teda nie z výroku, vyplýva (i) povinnosť prezidenta vymenovať z dvojnásobného počtu kandidátov polovicu za sudcov ústavného súdu (čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy) a (ii) že na rozhodovanie prezidenta o vymenovaní sudcov ústavného súdu sa nevzťahuje výklad ústavy ústavného súdu v konaní sp. zn. PL. ÚS 4/2012.

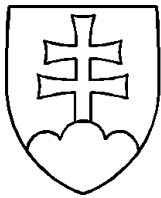
Z obsahu odôvodnenia je zrejmé, že žiadnym spôsobom nevysvetľuje, či a ktorá náležitosť predpísaná zákonom v návrhu prezidenta chýba, ale sústreďuje sa výlučne na vecnoprávne zdôvodnenie toho, že prezidentom deklarovaný spor neexistuje, resp. už bol ústavným súdom vyriešený.

Nález sp. zn. III. ÚS 571/2014 sa týka rozhodovania ústavného súdu o individuálnych sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorého predmetom nebol ani nemohol byť všeobecne záväzný výklad ústavy. To, čo malo byť podľa tvrdenia v uznesení týmto rozhodnutím „právoplatne vyriešené“, vôbec nevyplýva z jeho výroku. Výrok a jeho odôvodnenie je síce potrebné vnímať vždy ako celok, ale iba výrok súdneho rozhodnutia je právne záväzný. Odôvodnenie samo osebe nemá právne účinky, navyše, rozhodnutie o individuálnej sťažnosti, na rozdiel od rozhodnutia ústavného súdu o výklade podľa čl. 128 ústavy, ktoré sa vyhlasuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a je všeobecne záväzné, zaväzuje iba účastníkov konania.

Plénum sa mohlo a malo zaoberať tým, či návrh prezidenta označuje (definuje) spornosť veci a či ho dostatočným spôsobom preukazuje, nie však jeho vecným vyhodnocovaním, ak navyše dôvody, ktoré uvádza, právne vôbec neobstoja.

Aj „rada“ prezidentovi, že sa mal obrátiť na ústavný súd skôr, ako rozhodol o nevyemenovaní kandidátov za sudcov ústavného súdu, a skôr, ako ústavný súd rozhodol o ich sťažnostiach, je nepresvedčivá a protirečí výroku a odôvodneniu celého tohto uznesenia, pretože ak aktuálna situácia viedla plénum k odmietnutiu návrhu prezidenta pre neexistenciu relevantného sporu, potom časové a skutkové okolnosti v období pred rozhodnutím prezidenta, ktoré ničím nesignalizovali spornosť veci, by v tomto smere museli byť „zárukou“ neúspechu takéhoto návrhu. Ani porovnanie so situáciou ne/vymenovania generálneho prokurátora nemá opodstatnenie, pretože návrh na začatie konania o výklad podala vtedy skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), nie prezident, pričom bývalý prezident až do rozhodnutia ústavného súdu tvrdil, že vec nie je sporná.

Ďalšia časť odôvodňuje zjavnú neopodstatnenosť návrhu prezidenta. V prvom rade sa v nej uvádza, že „možno nepochybne konštatovať, že medzi

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

navrhovateľom a národnou radou existuje spor...“, ktorý spočíva v tom, že podľa prezidenta existujú v súčasnosti traja kandidáti na sudcu ústavného súdu, kým národná rada zastáva názor, že dôsledkom späťvzatia sťažností dvoch kandidátov v konaní pred ústavným súdom nie je zánik ich kandidatúry, a teda v súčasnosti sú piati kandidáti na sudcu ústavného súdu. Plénum, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, z toho odvodilo, že spor nespočíva v ústavnej úprave, ale týka sa otázky upravenej zákonom, preto je návrh prezidenta zjavne neopodstatnený.

Je vhodná malá rekapitulácia a vzájomné porovnanie relevantných tvrdení a argumentácie v uznesení:

- v časti III.A sa hovorí o neexistencii sporu, resp. o jeho vyriešení nálezom sp. zn. III. ÚS 571/2014,

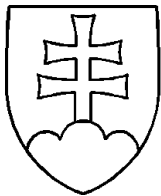
- v časti III.B sa tvrdí, že medzi prezidentom a národnou radou nepochybne existuje spor o počet kandidátov (traja, resp. piati), ktorý je však iba sporom o výklad zákonnej, resp. podzákonnej právnej úpravy,

- v časti III.A sa konštatuje, že podľa nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014 prezident použil ústavne nekonformný výklad dotknutých článkov ústavy a aplikáciou výkladu ústavného súdu podaného v konaní sp. zn. PL. ÚS 4/2012 a nerešpektovaním povinnosti podľa čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy vymenovať presne polovicu kandidátov za sudcov ústavného súdu porušil práva sťažovateľov (troch neúspešných kandidátov),

- z časti III.B ďalej vyplýva, že pretrváva existencia rozhodnutí prezidenta o nevymenovaní dvoch kandidátov, o sťažnostiach ktorých bolo konanie na ústavnom súde zastavené (teda sú účinné), a že prezident ich má zrušiť, zároveň sa však konštatuje, že prezident je povinný „vybrať“ z ostávajúcich piatich kandidátov dvoch sudcov ústavného súdu (v zhode so stanoviskom národnej rady), čo má zase „jednoznačne“ vyplývať z nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014; dá sa teda povedať, že odôvodnenie uznesenia implicitne počíta s určitou, minimálne faktickou nulitnosťou či ničotnosťou predmetných dvoch rozhodnutí prezidenta, ktoré ústavný súd nezrušil.

Zjavná neopodstatnenosť návrhu prezidenta odôvodnená v časti III.B uznesenia opierajúca sa o konštatovanie, že spor spočíva v otázke výkladu podústavných právnych noriem, už na prvý pohľad neobstojí, pretože plénum sa v ňom jednostranne a netransparentne opiera o právnu skutočnosť zastavenia konania, ktorá pre posúdenie existencie sporu a v celkových okolnostiach prípadu je záležitosťou sekundárnou, druhoradou. Ústavný súd, vychádzajúc zrejme zo stanoviska národnej rady, za spornú otázku označil „účinky zastavenia konania... na ďalšie trvanie kandidatúry“ u dvoch pôvodných kandidátov a zároveň sťažovateľov a spolu s faktom, že ústava neupravuje výslovne zánik kandidatúry, ju posúdil už uvedeným spôsobom. Naopak, právne relevantnú skutočnosť, ktorou je existencia, platnosť a účinnosť rozhodnutí prezidenta týkajúcich sa týchto dvoch kandidátov, ústavný súd síce pripustil, ale pri formulovaní záverov nebral do úvahy.

Kľúčovým aspektom uznesenia je váha, ktorú prisudzuje nálezom sp. zn. III. ÚS 571/2014. Je vhodné poukázať na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej v konaní o individuálnych ústavných sťažnostiach primárne ani nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy (napr. III. ÚS 483/2012). Pri rešpektovaní ústavou zakotvených právomocí ústavného súdu a základných zásad konania pred ústavným súdom nie je možné „povyšit“ senátne rozhodnutie o individuálnych sťažnostiach na všeobecne záväzné rozhodnutie univerzálneho typu, toľž nie, ak by táto záväznosť mala vyplynúť iba z jeho odôvodnenia. Predmetné uznesenie zjavne tenduje práve k takémuto výsledku. Tým zároveň nechcem znižovať význam odôvodnenia takéhoto rozhodnutia (v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) vrátane toho, ak sa zaoberá výkladom ústavy (to však iba v priamej väzbe s predmetom konania, t. j. s posúdením porušenia konkrétnych individuálnych základných práv a slobôd sťažovateľa). V tejto

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

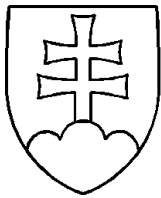
P. O. Box E – 35

súvislosti nemožno obísť ani čiastkové závery obsiahnuté v závere odôvodnenia uznesenia (s. 23), v ktorých sa najprv konštatuje, že „skutková a právna situácia všetkých piatich nevymenovaných kandidátov na sudcov ústavného súdu je rovnaká“ (teda nie bola, ale je) a že prezident má odstrániť „porušenie práv piatich kandidátov na sudcov ústavného súdu“, a tiež sa tvrdí, že z tohto nálezu „jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ (prezident) je povinný z ostávajúcich piatich kandidátov na sudcov ústavného súdu vybrať dvoch sudcov ústavného súdu“. Tieto tvrdenia smerujú k spochybneniu ustáleného právneho názoru na účinky rozhodnutí ústavného súdu v rámci konkrétnej kontroly ústavnosti, ktoré dopadajú výlučne iba na individuálne práva a povinnosti účastníkov. Z citovaných vyjadrení v uznesení však rezultuje, že z rozhodnutia ústavného súdu o troch individuálnych sťažnostiach by mali nadobudnúť práva aj ďalšie osoby a druhý účastník by bol zaviazaný aj voči nim. Pre porovnanie v iných bežných prípadoch by to v rámci argumentácie ad absurdum znamenalo, že na základe sťažnosti jedného sťažovateľa by sa vyslovenie porušenia jeho práv ústavným súdom týkalo aj ďalších osôb „v rovnakej skutkovej a právnej situácii“ bez toho, aby museli podať sťažnosť.

Ústavodarca zvolil mechanizmus navrhovania dvojnásobného počtu kandidátov na obsadenie ústavnej funkcie. Z tejto ústavnej konštrukcie už prima facie vyplýva rozšírenie diskrecie prezidenta pri menovaní sudcov ústavného súdu ex constutione, ale aj povinnosť národnej rady navrhovať takto určený počet kandidátov, pričom je zrejmä aj potreba efektívnej spolupráce týchto ústavných orgánov. Na druhej strane samotný text čl. 134 ods. 2 ústavy neobsahuje normu, z ktorej by sa dala explicitne odvodiť povinnosť vybrať si z dvojnásobného počtu kandidátov polovicu.

Ústavný súd sa už v rámci konania o výklad ústavy podľa čl. 128 ústavy zaoberal vo všeobecnosti otázkou miery voľnej úvahy prezidenta pri jeho menovacej právomoci v prípadoch spolurozhodovania s národnou radou, resp. aj vládou. V podstatnom dospel najprv k záveru, že prezident nemá v týchto prípadoch len notariálnu právomoc, a teda nie je povinný bez ďalšieho personálne návrhy akceptovať, ale že prezident posudzuje splnenie zákonných podmienok kandidátom a podľa výsledku môže návrhu aj nevyhovieť, ak dospeje k záveru, že tieto predpoklady navrhnutý kandidát nespĺňa (uznesenie sp. zn. PL. ÚS 14/06). V ďalšom (ostatnom) výklade v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 ústavný súd celkom zjavne mieru úvahy prezidenta významne rozšíril, keď uznal právo prezidenta nevymenovať kandidáta navrhnutého národnou radou popri nesplnení zákonných predpokladov na vymenovanie aj „z dôvodu závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá dôvodne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu...“, a to v nadväznosti na povinnosť prezidenta svojím rozhodovaním zabezpečovať riadny chod ústavných orgánov podľa čl. 101 ods. 1 ústavy.

Uvedené interpretácie menovacích právomocí prezidenta v rámci jeho spolurozhodovania s inými ústavnými orgánmi sa dňom ich vyhlásenia stali všeobecne záväznými a ako také sú súčasťou ústavného poriadku Slovenskej republiky. Ústavný súd je povinný ich brať do úvahy, a preto mal návrh prezidenta prijať na ďalšie konanie a rozhodnúť o ňom meritórne. V závere chcem zdôrazniť, že týmto stanoviskom v žiadnom prípade nechcem prejedikovať, aký výklad by mal v tejto veci ústavný súd prijať. Znamená to zároveň, že z vecnej stránky nebrojím ani proti tézam, ktoré si ústavný súd osvojil z odôvodnenia nálezu sp. zn. III. ÚS 571/2014, ak by ich ústavný súd prezentoval v meritórnem rozhodnutí a riadne a presvedčivo by ich odôvodnil. V rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 61/96 totiž ústavný súd vyslovil, že «Účelom konania o výklad ústavných zákonov podľa čl. 128 ústavy je vyložiť sporné ustanovenie ústavného zákona jednoznačným spôsobom tak, aby k sporu, ktorý viedol k začatiu konania ústavného súdu, už v budúcnosti nedochádzalo. Hoci jednou z podmienok konania... je vznik konkrétneho sporu medzi konkrétnymi štátnymi orgánmi... uznesenie ústavného súdu o výklade sporného ustanovenia ústavy má

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

	účinky „erga omnes“ s trvalou platnosťou.». V danej veci je reálna existencia sporu o výklad ústavy nespochybniteľná, ale v dôsledku postupu a väčšinového rozhodnutia ústavného súdu zostáva tento spor nevyriešený a môže k nemu dochádzať aj v budúcnosti.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 30/97, I. ÚS 61/96, I. ÚS 20/94 a I. ÚS 7/96, I. ÚS 39/93, I. ÚS 129/93, PL. ÚS 4/2012, III. ÚS 571/2014 Z odlišných stanovísk: Ústavný súd Slovenskej republiky: PL. ÚS 14/06, PL. ÚS 4/2012, I. ÚS 39/93, PL. ÚS 32/95, PL. ÚS 14/06, PL. ÚS 4/2012, III. ÚS 427/2012, I. ÚS 397/2014, PL. ÚS 12/05, PL. ÚS 16/95, III. ÚS 483/2012
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	konanie pred ústavným súdom kandidát návrh prezident republiky výklad (interpretácia)

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.